

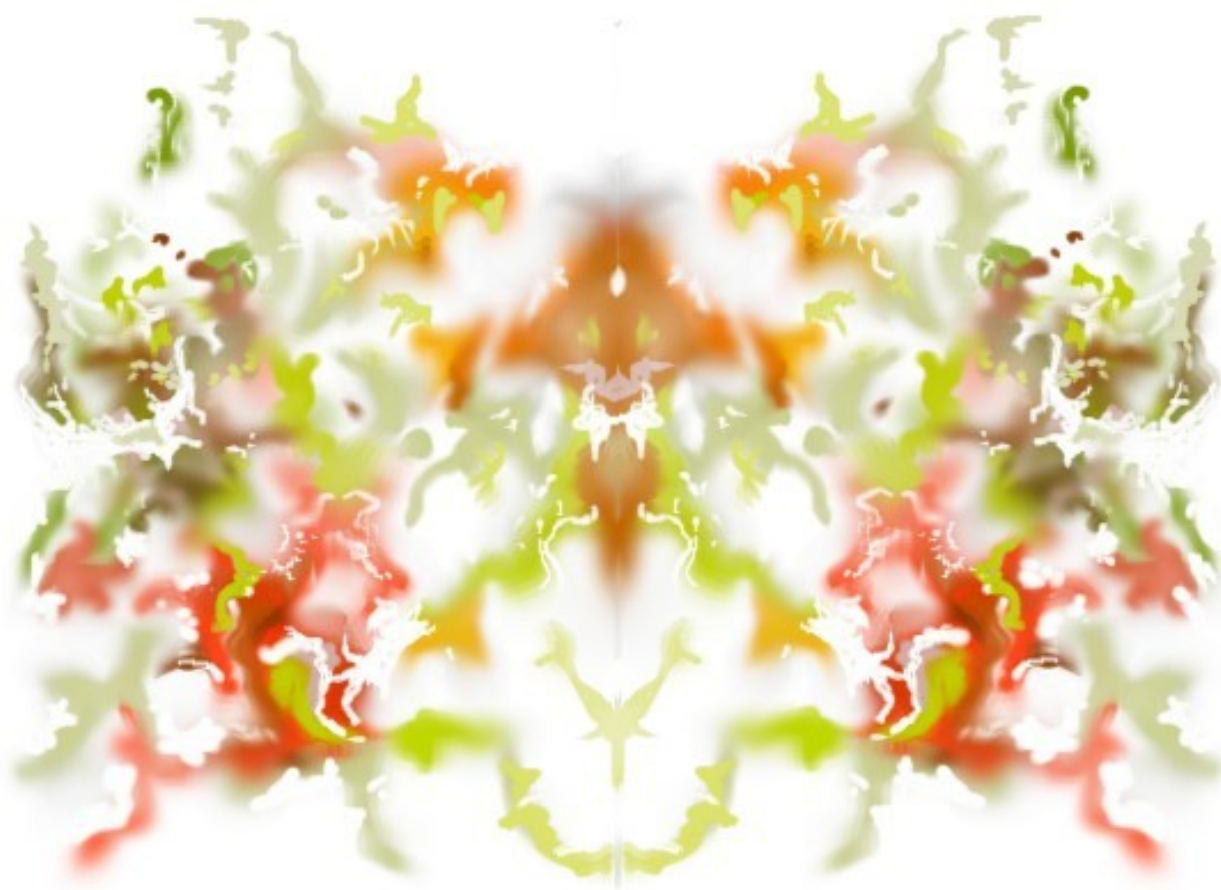
jurnal inter IAL

世

POSTA MUNDI

16, may 2012

http://es.groups.yahoo.com/group/posta_Mundi/

KONTENAJE

題	人	語	頁
posta_Mundi, frazo #16			3
Anteparlo	Red.	Novial	4
*Ila Profeto. Pri la libereso.	Khalil Jibran, Partaka	Ido	4
"Vade retro, Satanàs!" (Forirez, Satano!)	Partaka	Ido	6
"Solitari vies" (Un obscur legende in le lingue Interocidental)	Valodnieks	Interocidental	7
"Le sentiment" (Un poem in le lingue Interocidental)	Valodnieks	Interocidental	8
"Extran habitantes" (Un obscur legende in Interlingue-Occidental)	Valodnieks	Interlingue-Occidental	9
Nove klaida de rego	H.C.Andersen	Lingwa de Planeta	10
Li Empereren Novi Vestes	H.C.Andersen, Otto Jespersen	Novial	10
Martha Nussbaum: Ne por pekunio, ma per pekunio	Aleshandre Shavier Kasanova Domingo	Ido	16
Mesaço de Zegoj	Zegoj	Esperanto	18
Den Populido ad en Bazal experimental	Partaka	Populido, Bazal	19
Sibeshakes	Rosto	Sibelingua	20

posta_Mundi, frazo #16

Esperanto:

Pli pura homo estas ne tiu kiu pli purigas,
sed tiu kiu malpli malpurigas.

Euriko:

Plu netti omo esse no kelo ko pluer nettize,
ma kelo ko mener sutsiz.

Ido:

Plu neta homo esas ne ta qua plue netigas,
ma ta qua mine sordidigas.

ARIEL:

Le homine le plus nete, non nesesarmente es ele
ci neta le plus, ma ele ci fase le minimum de sordidese.

Interlingua:

Le homine le plus nette, non necessarimente es ille
qui netta le plus, ma ille qui face minus sordiditate.

LdP:

Pyu klin jen bu es toy wan kel klinisi pyu,
es toy wan kel gandisi meno.

Occidental/Interlingue:

Ne ti hom es plu nett, quel netta plu,
ma ti quel sordida minu.

Sambahsa:

El meist kiest anghen ne est quel meist-ye puwnt,
sontern quel minst-ye stehrct.

Novial:

Plu neti home es non te kel plu multim netisa,
ma te kel min multim sordidisa.

Sibelingua:

Plu neta hom ne es tel quel netifika plu,
ma tel quel sordifika min.

Idiom Neutral:

Plu net hom no es tel kel netifik plu,
ma tel kel minu sordifik.

Omnial:

Ne es plus nete ki plus netiza
sed ki minus sordidiza.

Komunikando:

Li maxim puri humane no e leke purifika maxim,
ma leke despurisa minim.

Populido:

Plu net hom no ki plu netig,
ma ki min desnetig.

汚

不汚

Anteparlo

lingue: Novial

Relaxa, nusen kar amikes. Lasa vusen fobies e manies in nusen fideli manus. Li klinike de psikologial auxilie POSTA MUNDI sempre es pronti tu serva por vusen mental saneso. Quum nus audi? POSTA MUNDI segun verum es un foli hause? No kreda! Vus no darfa tu nomina talim nusen tranquili sanatorie. Li maxim kompetenti spesialistes de psikoterapie labora che nus:

Valodnieks, Dmitri Ivanov, Aleshandre Shavier Kasanova Domingo, Partaka, Rosto.

Vida nusen temes hir: ripofobie, personal libereso, exorsiso de Satan, konfeso de profundi timos e sentimentes, un rego exhibitioniste, sexu de anjeles, voises in kape, numeromanie... Un tranquili table-lude es rekomendindi.

Red.

自由

*Ila Profeto. Pri la libereso.

*da Khalil Jibran
tradukuro a Ido da **Partaka***

Ed oratoro dicis: 'Parlez' a ni pri la Libereso.

E lu respondis:

Che l' pordegi dil urbo, ed apud la fairo en via herdo, me vin vidabas prosternar kun posturo di amegar via propra libereso.

Quaze sklavi, qui humileskas koram la tirano, e lun laudas, mem se lu lin ocidas.

Aye! Che l' bosketo dil templo ed en la citadelo, me vidabas le maxim libera' kun lia libereso kom kargajo, quaze yugo o manoti. E mea kordio sangifis; quoniam vi povos liberestar nur kande mem via deziro ipsa por serchar la libereso, divenos harneso, e vi ne plus egardos la libereso kom skopo, e kom maxim grand atingo di suprega satisfaco.

* * *

Vi esos advere libera, nur kande via jorni ne pasos tote sensorge, e via nokti ne jorneskos sen ula deziro ed ula chagreno.

Ma, mem plu bone, nur kande tal kozi tegos via vivo, e vi, nuda e libera, vin elevos ad-super oli.

* * *

E quale' vi vin elevos adsuper via jorni e via nokti, se vi ne ruptas la kateni, quin, ye l' vekigo di via komprenado, vi ligabas cirkum via kloko meridiana?

Realajo esas, ke to quon vi nomas libereso, esas ya la maxim forta ek tal kateni, quankam olua mashi brilegas koram la suno, e blindigas via okuli.

E quo esas la libereso, ultre fragmenti di via propra anmo, quin vi povus forjetar por tale atingar esar libera?

Se esas ne-yusta lego, to quon vi deziras abolisar, ta lego skribesis per via propra manui, sur via fronti.

Vi ne povus nihiligar ol per brular via legaro, nek per lavar la fronti di via judiciisti, mem se vi varsus la maro adsur oli.

Ed en kazo koncernanta despoto, quan vi deziras destronizar, certigez ke l' trono, quan vi furnisabas a lu che via internajo, restez pardestruktita.

Nam quale' despoto povas governar la libero e la superbo, se ne per la despotismo, qua existas en lua propra libereso, e la shamo en lua propra superbeso?

E se esas sucio, to quon vi deziras forpozar de vi, tal sucio ya elektesabas da vi ipsa, ed absolute sen koakto.

E kaze ke esas la pavoro, to quon vi deziras ekspulsar, ne obliviez ke olua sideyo lokizesas en via kordio, e nule ye l' manui di ta quan vi timas.

* * *

Omno agitesas advere, en permananta embraco, che via internajo: lo volata e lo repudiata, lo repugnanta e lo estimata, lo dezirata e lo evitata.

Omna to movas en vi quaze lumi ed ombri, quaze pari en amoroz uniono.

E kande l'ombro desaparas, la lumo qua konsumesas divenas ombro por altra lumo.

E sama-maniere, kande via libereso perdas olua kateni, ol automate divenas kateno di un plu granda libereso.

"Vade retro, Satanàs!" (Forirez, Satano!)

鬼

da *Partaka*

linguo: *Ido*

10-7-2008

Olim, ye multa yari ante nun, me invitesis da amikino di me vizitar vilajeto en norda Katalunia, e sejornar en granda e solitara domo rural, sorto di farmo-domo...

Balde nokteskis, e kin personi ed un bestio (kaze ke me ipsa kontesas kom persono) esis en la manjo-chambro. Dum ke ni esis supeanta, la bestio, yuna hundo nigra *kuya nomon me ne ja obliviabas, "Fum" (Fumuro), esis jenanta ni omna per sua poke oportuna e senfina entuziasmo. Vi certe komprenos, se me dicas ke "Fum" montresis kom tre yuna e ludema hundo de ti qui mem saltas e kisas onua boko, kaze ke on ne prontesas evitar lo.

Me nule prizas jenesar kande me manjas, e me probis omno por komprenigar lo dal nigra hundeto: me grundis quale hundo minacanta, me fingis iraco dum kriar a lu "Prou! Vés-te'n!" (Haltez! Forirez!), ma tote vane: Fumuro duris e duris jenar...

Lore, 'subte', me ipsa haltis e komencis pensar lo yena: ica vilajeto..., ica enorma domo solitara..., tal atitudo dil hundo..., lua nigra okuli brilanta..., tal brilanteso che lua okuli..., tala okuli..., TALA OKULI...

E pose, dum ke me duris regardar maxim serene l'okuli di la bestio, qua ta-instante esis distanta de tri metri cirkume, me agis ulo surprizanta mem por me: me krucagis mea indiko-fingri e dicis a lu: "Vade retro, Satanàs!" (Forirez, Satano!)...

Ho! Quon me facis e quon me dicis! La bestio quik reaktis per jemeskar e retromarchar tote konfuza. To esis tante impresiganta ed efikiva, ke altri an la tablo, dum ridegar, anke konstruktis kruci per sua fingri e montris oli al hundo atinginte simila rezultajo: la bestio, maxim konfuza, esis jemanta e retro-iranta.

E fine, ni sucesis supear en paco. Amen.

"Solitari vies"

(Un obscur legende in le lingue Interocidental)

*de Valodnieks
lingue: Interocidental
16-5-2012*

Le sequant obscur legende "Solitari vies" es scribat in li lingue Interocidental. Yo ha expandat e ha cambiat un micri raconte ex un jurnal por jov homes. Le autorea del original es Anica e el hava 13 ans.

SOLITARI VIES

Yo es sur le vie de mi amica Claudia a nostri dom. Yo deva irar travers un micri boscete. Yo tima un poc perque it es ja obscur. Pro timor yo comensa curar plus rapidmen. Yo para abruptmen quando yo subitmen auda un voce vocant mi nom. Qui voca mi nom? Yo pensa que yo cognosca isti voce! Yo torna me lentmen e crita pro terror. Ante me sta mi amica Claudia, che qui yo hat esat asta quelc minutes. El crita: "Anica tu es in grand peril! No continua isti vie!"

El suplica que yo no deva continuar mi vie. Yo vida lacrimas e pur terror in su oculos. Despree el torna se, yo vida como el forcura. Yo voca su nom ma in van. El no retorna.

Yo es confusat. Yo regarda mi horloge. It es ja vermen tard. Mi genitores ja atenda me. Yo no sava que yo deva facar, perque yo deva continuar mi vie travers le obscur e solitar boscete por atingar nostri dom.

Finalmen yo decida continuar mi vie. Le boscete es totalmen tranquil. Necun ave canta. Toto es tranquil. Ma subitmen yo leva un ped e no trova plus le suol sub me. Yo crita a voce alt. Yo cada in un sinfin vacui space. Cadant yo auda le voce de Claudia denov, ma el es tre distant. Esque to es mi fin? Esque it sera plus bon si yo sera ha facat to que mi amica demandat?

"Le sentiment"

恋

(Un poem in le lingue Interocidental)

*de Valodnieks
lingue: Interocidental
25-5-2012*

*Yo traducat un micri poem ex le Germanese in Interocidental. Le autorea es Selina.
Yo trovat le poem in un jornal por jovinas.*

LE SENTIMENT

Isti sentiment.
Yo no sava que it es,
ma it es ci.
Profund in me.
It no vola fugar.

It presc lacera me,
si yo vida te.
Mi corde palpita plu rapidmen,
mi presion arterial cresca,
e yo pensa:
Ara es le tempor dicar te,
to que yo sentia.
Ma despres le timor capta me.
E le sentiment resta profundmen in me.

(Selina)

"Extran habitantes"

(Un obscur legende in Interlingue-Occidental)

de Valodnieks
lingue: Interlingue-Occidental
18-5-2012

Yo traductet un litt obscur legende in Interlingue-Occidental. Li autoressa es Julia e ella have 12 annus. Lee quo evenit a ti povri puella!

EXTRAN HABITANTES

Yo visita mi amica e yo vole tintinar che ella. Ma yo remarca, que al porta del dom ne es plu su nómine. Quo es to? Yo es totalmen confuset quando un me totmen ínconosset person aperte le porta. Yo questiona le pri mi amica e su familie. Ma li persones, qui nu logia in li dom, ne sava li ancian luatores. Nam ili asserite que ili ha constructet li dom self ante quin annus.

Yo es stupefat per ti nova e yo apen posse credar it. Tande yo audi subitmen un cri por sucure. It ne es sonori, ma támen yo reconosse li voce de mi amica. Yo torna me prudentmen a omni láteres, ma yo vida nequem. Pánica extende se in me e yo curre rapidmen a hem.

Quando yo ariva in hem yo es totalmen consternat: Anc a nor porta ha changeat li nómine! Con un fort palpitation del cordie yo presse li tintinette. Un extranissim fémina aperte me. Quando yo questiona la pri mi familie yo ne recibe un responde. To ne posse esser ver! Quo ha evenit?

(Julia 12 annus)

Nove klaida de rego

新衣

*Fabula bay H.C.Andersen
Lingwa de Planeta*

Mucho yar bak ye rego, kel pri jamile nove klaidas tanto gro, ke ta spendi ol suy mani pur li. Ta shwo kun suy soldatas, go a teatra o safari in shulin sol fo diki suy nove klaida. Ta hev spesiale frak fo kada ora de dey, e sam kom oni shwo om regas: "Ta es in konsilum", hir oni sempre shwo: "Rego es in klaidashamba".

Rego residi na urba es gran e mange, kada dey mucho garibe jen lai. Un dey dwa julnik lai. Li deklari ke li es texer e ke li mog texi zuy jamile kapra ke oni mog imajini. Suy kolores e rasmus es nopinchanem jamile, e krome to, klaida suti-ney aus sey kapra hev mirakla-ney kwalitaa: it es buvidibile fo toy jen kel bu godi fo suy gunposta o es gro-stupide.

"It wud bi un gro-hao klaida! — rego dumi. — Afte onpon it, me wud mog enjan, hu in may regilanda bu godi fo suy gunposta. Yoshi me wud mog distinti intele wan fon stupide wan. Ya, hay oni texi tal kapra fo me tuy!"

Also ta dai mucho mani a ambi julnik, dabe li begin gun. Also li stavi dwa teximashina e simuli, kwasi li gun, bat pa fakta on mashinas bu ye ga nixa. Sin hesiti li demandi zuy faine silka e zuy pure golda; li ahfi se olo fo swa selfa, e gun for pa vakue teximashinas til tarde nocha.

"Wud bi hao, tu kan komo proses go", — rego dumi, bat koy buhao senta lai a suy kordia al remembi, ke stupide wan o wan

Li Empereren Novi Vestes

*Da H.C.Andersen
traduktione da Otto Jespersen, fro li dani originalum
a Novial, in 1928*

Multi yares ante nun vivad emperere, kel tam extremim amad beli novi vestes, ke lo spendad omni sen pekunie por tu bli propriman orna. Lo non interesad se pri sen soldatos, non prisad teatre ni veturpromenos en foreste, exept nur por tu montra sen novi vestes. Lo haved un frake por chaki hore del di, e kom (samiman kam) on dikte pri rego, ke lo es in sen konsilistaro, on dikted omnitem hir: li emperere es in li vest-armore.

In li grand urbe, vor lo residad, on esed omnitem tre gayi, chaki di arivad multi stranjeres. Un di du frauderes venid; les profesed tu es texeres e dikted ke les savad texa li maxim beli stofe kel on poved imagina. Non solim li kolores e li desines esed exterordinarim beli, ma li vestes kel blid suta fro li stofe, haved li marvelosi qualeso, ke les restad nonvidabli por chaki home, kel non esed habil por sen ofisie o kel esed plu kam tolerablim stupidi.

"Tes es ya exelanti vestes," pensad li emperere; "per porta les, me povud deskovra, qui homes in men lande non es habil por li ofisie kel les have; me pove distinkte li sajes fro li stupides, yes, ti stofe deve instantim bli texa por me!" e lo donad al du frauderes multi pekunie antisipantim, por ke les komensad sen laboro.

Los dunke establid du tex-mashines e simulad tu labora, ma los haved totim nulur sur li texe. Sin hesito los demandad li maxim faini silke e li maxim puri ore;

kel bu godi fo suy posta bu mog vidi kapra. E obwol ta kredi, ke ta selfa bu treba fobi, yedoh ta desidi, ke es pyu hao tu sendi koy otre jen fo kan.

Ol urba yo jan ya om mirakla-ney kwalitaa de kapra, e kadawan yao mah swa serte, ke suy visin es bu godi-she o stupide.

"Treba sendi a texer may lao honeste ministra, — rego desidi. — Ta hi mog vidi kapra hao, ta es ya pyu intele e godi-she fo suy posta kem eni otre jen."

Also hao lao ministra go inu sala, wo dwa julnik zai gun pa vakue mashinas.

"Boh, helpi me! — lao ministra dumi, al mah-gran okos. — Me bu vidi ga nixa!"

Bat ta bu shwo se lautem.

E ambi julnik proposi, ke ta lai pyu blisem; al indiki vakue mashinas, li kwestu, ob kolor e rasma es hao, bat ministra vidi nixa, obwol ta kan hao-hao.

"Oo may Boh! — ta dumi. — Ob es posible, ke me es stupide? Me wud neva dumi se. Nulwan mus jan se! Ob me bu godi fo may posta? Non, me nomus konfesi a eniwan, ke me bu vidi kapra".

— Hey, way yu bu shwo nixa om it? — un texer kwestu.

— Oo, it es muy prival! Gro-charmaful! — lao ministra shwo al kan tra okula. — Gro-hao rasma, gro-hao kolores! Ya, me sal shwo a rego, ke me pri it gro.

— Hao, nu joi, — ambi julnik shwo e begin deskribi kolores e rare rasma. Lao ministra audi atenta-nem, dabe mog rakonti olo a rego exaktem; e ta sukse

los posid lum en sen propri sake, e laborad kun li vakui texes even til tardi nokte.

"Nun me volud sava quantim los ha proseda kun li stofe!" pensad li emperere, ma lo haved faktim un kelkim stranji sensatione in li kordie kand lo pensad, ke te kel esed stupid o non-habil por sen ofisie, non poved vida lum; es veri ke lo kredad ke lo non besonad tu tima por tu vida qualim li afere standad. Omnes in li tot urbe savad, qui marvelosi forteso li stofe haved, e stupid len visine esed.

"Me voli senda men oldi honesti ministro al texeres!" pensad li emperere, "lo pove maxim bonim vida, qualim li stofe aspekte, den lo have intelektu, e nulo atente plu bonim sen ofisie kam lo!"

Nun li oldi respektindi ministro vadad en li salone, vor li du frauderes sidad laboranti per li vakui texes. "Mey Deo helpa me!" pensad li oldi ministro, apertant li okules, ma lo poved vida nulum, den nulum esed dar.

"Men Deo!" lo pensad, "ob es posible ke me es stupid? Tum me ha nulitem opine, e tum nuli home darfe sava! Ob me non es habil por men ofisie? No, vud es non-tolerabli ke me nara ke me non vida li texatum."

"Nu, vu dikte nulum pri lum!" dikted un ek li texeres.

"O, lum es belisi! totim charmivi!" dikted li oldi ministro, regardant tra sen lunetes, "dis desine e dis kolores! Yes, me sal dikte al emperere ke lum plesa me tre multum."

"Nu, tum plesira nus!" dikted li du texeres, e li nomad li kolores e li stranji

zwo se.

Nau dwa julnik demandi pyu mani, pyu silka e golda fo texing. E snova li pren olo fo swa selfa, yusi bu un fil fo texing, bat gun for pa vakue mashinas, kom bifooen.

Sun rego sendi yoshi un respekti-ney yuan dabe kan, komo texing progresi e ob kapra es tayar sun. Eventi sama kom in kasu de ministra: yuan kan hao-hao, bat vidi nixa, por ke bu ye nixa exepte vakue teximashinas.

— Wel, kwo? Es realem jamile kapra, bu ver? — dwa julnik shwo, diki e expliki magnifike rasma, kel totem bu existi.

"Me bu es stupide, — yuan dumi. — Also me bu godi fo may posta ku? Es muy strane. In eni kasu, bu gai diki se."

E ta laudi buvidibile kapra, admiru jamile kolores e magnifike rasma.

— Ya, es realem charmaful, — ta shwo a rego.

Nau oli urbajen en-shwo om magnifike kapra.

E rego selfa en-yao kan it, duran ke it es haishi on mashinas. Kun gran grupa de selekti-ney kortayuan, inklusi-yen dwa lao honeste yuan kel yo bin dar, ta lai a dwa durte julnik. Sey-las zai gun pa ol mogsa, bat sin fil.

— Magnifike, bu ver? — shwo ambi respekti-ney yuan. — Yu vidi, yur mahantaa, es ya gro-hao rasma, gro-hao kolores!

E li indiki vakue teximashina, dumi-yen ke otre mog sertem vidi kapra.

desine. Li oldi ministro auskultad atentim, por tu pove dikte li samum, kand lo venid retro al emperere, e talim lo fad.

Nun li frauderes demandad plu multi pekunie, plu multi silke e ore, kel les besonad por texo. Los posid omnum en sen propri poshes; en li texe non un file venid, ma los durad kom anteu texa sur li vakui texe.

Li emperere sendad bald ri altri respektind ofisiisto por tu vida qualim li texo vadad, e ob li stofe saled bald es pronti. Eventad pri lo kom li ministro, lo regardad e regardad, ma pro ke nulum esed dar exept li vakui texes, lo poved vida nulum.

"Yes, ob tum es non beli piese de stofe?" dikted li du frauderes e montrad e explikad li splendidi desine, kel totim non existad.

"Stupidi me non es!" pensad li homo, "es dunke men bon ofisie, por kel me non es apti? Tum es tre stranji! ma on non darfe fika tum remarkat!" Aftru lo laudad li stofe kel lo non vidad, e deklarad a los sen joyo pri li bel kolores e li splendidi desine. "Yes, tum es realim charmivi!" lo dikted al emperere.

Omni homes in li urbe parlad pri li beli stofe.

Nun li emperere valid self vida lum, durant ke lum esed ankore sur li texe. Kun toti grupe de selektet homes, inter kel esed li du oldi honest ofisiistos, kel had ja es dar, lo vadad al du rusosi frauderes, kel nun texad per omni fortesos, ma sin irgi file.

"Yes, ob tum non es splendidisi!" dikted li du respektindi ofisiistos. "Ob vun majeste

"Kwo es? — rego dumi. — Me bu vidi nixa. Es dashat. Ob me es stupide? Ob me bu godi fo bi rega? Es zuy bade kosa kel mog eventi."

— Oo, es muy jamile, — rego shwo. — Me dai may zuy gao aproba. Ta niki santushem e kan vakue mashinas, bu yao konfesi, ke ta vidi nixa. E ol suy sekwita kan, kan, vidi bu pyu kem otre, bat shwo sam kom rego: "Oo, muy jamile", e konsili, ke treba suti klaida fo lai-she solemne prosesion aus sey nove magnifike kapra. "Es charmaful! briliant! gro-jamile!" — oni audi fon kada muh. Oli es pa fule extas. Rego dai a kada julnik un riterkros do butondun e titla de kortatexer.

Bifoo sabah de prosesion, duran ol nocha ambi julnik sidi pa suting, mah-jal pyu kem shi-sit kandela. Oni vidi, ke li gro-mangi tayari nove klaida fo rego. Li simuli, kwasi li pren kapra fon mashinas, li kati aira bay gran mikas, suti bay suti-igla sin fil, e pa fin shwo:

— Walaa, klaida es tayar!

Rego lai a li kun zuy eminente kortayuanes, e ambi julnik, lifti-yen handas gao e kwasi teni-yen koysa, shwo:

"Walaa panta! Walaa frak! Walaa mantela! — E tak for. — Olo es leve kom spaidaweba. Oni wud mog dumi, ke bu ye nixa on korpa, bat se hi es ol truk!"

— Ya, ya, — oli kortayuan shwo, obwol vidi nixa, por ke nixa ye.

— E nau, yur regale mahantaa, plis deklaidi swa! — ambi julnik shwo.

— Nu ve klaidi yu in lo nove, hir bifoo

voli vida qual desine, qual kolores!" e los montrad al vakui texe, den los kredad ke li altres poved sertim vida li stofe.

"Quum es tum!" pensad li emperere, "me vida nulum! tum es terorisant! ob me es stupidi? Ob me non es habil tu es emperere? Tum vud es li maxim hororisivi kel povud eventa a me." "O, tum es belisi!" dikted li emperere, "tum have men maxim alti aprobo!" e lo inklinad li kape kontenti e regardad li vakui texe; lo non volid dikte ke lo poved vida nulum. Omni li eskorte kel lo haved kun se, regardad e regardad, ma haved non plu grandi resulte kam omni li altres, ma les dikted samiman kam li emperere: "O, lum es belisi!" e les konsilad lo tu vesta se per dis novi splendid vestes unesmifoy in li grandi prosesion, kel proximeskad. "Tum es charmivi, faini, exelanti!" tum suonad fro boke a boke, e les esed omni tre joyosi internim pri tum. Li emperere donad a chaki fraudere un krose de kavaliero por penda in li butontrue e li tittle de texo-chambelanos.

Durant li toti nokte ante li matine del prosesion li frauderes non lieskad e haved plu kam deksix kandeles alumat. On poved vida ke los esed tre okupat por prontisa li empereren novi vestes. Les simulad tu prenda li stofe fro li texe, les taliad in li aere kun grandi sisoes, les sutad kun suto-agulies sin file e dikted finalim: "Vida, hir es li pantalone! hir es li frake! hir es li mantele!" e talim plusum. "Tum es tam lejeri kam tele de aranee. On vud imagina ke on have nulum sur li korpore, ma tum es justim li avantaje!"

"Yes!" dikted omni li kavalieros, ma los poved vida nulum, den nulum existad.

"Ob nun vun empereral majeste bonvoli

gran mira.

Rego deklaidi swa, e julnik simuli onpon parta de nove klaida un afte otre. Li pren ta sirkum talia, kwasi fixi koysa (tranika), e rego en-turni bifoo mira.

— Ah, it fiti ya gro-hao! — oli shwo. — Gro-hao rasma, gro-hao kolores! Es luxa-ney klaida!

— Ausen baldakin es yo tayar, — shef-seremonier informi. — Oni ve porti it sobre yur mahantaa in prosesion.

— Wel, me es tayar, — rego shwo. — It fiti hao ku?

E ta turni un ves pyu bifoo mira, ta yao diki ya, ke ta zai kan klaida atenta-nem.

Shambelanes kel mus porti tranika palpi-shuki bay handas bli poda, kwasi lifti tranika e go kun extendi-ney brachas — li bu osi diki, ke bu ye nixa fo porti.

Also rego go avanen prosesion sub magnifike baldakin, e oli jen pa gata e windas shwo:

— Ah, nove klaida de rego es bukomparibile! Kan sey jamile tranika! Klaida fiti gro-hao!

Nulwan yao konfesi, ke ta vidi nixa, to wud signifi ya, ke ta es oda stupide oda bu godi-she fo suy gunposta. Nul de rego-ney klaidas gwo kausi tal komune extas.

komplesim desvesta se!" dikted li frauderes, "tand nus sal vesta vu per li novis, hir devan grandi spegle."

Li emperere fropendad omni sen vestes, e li frauderes akted quasi los donad a lo chaki piese del novis, kel deved es sutat, e los prendad lo sirk li taye, e los quasi fixisad kelkum, tum esed li tranaje, e li emperere turnad e riturnad se devan li spegle.

"Deo, quam bonim lum aspekta! quam belim lum fita! omnes dikted. "Qui desine! qui kolores! Tum es pretiosi veste!"

"Extru on es ja kun li baldakine, kel deve bli porta super vun majeste in li prosesion!" dikted li chef-seremoniisto.

"Nu, me es pronti!" dikted li emperere. "Ob tum non fita belisim?" E lo turnad se un foye ri devan li spegle, den lo volid simula tu bonim regarda sen ornilos.

Li chambelanos kel deved porta li tranaje, tastad deshabilim kun li manus apud li parkete, quasi los levad li tranaje; los marchad tenanti li aere, e non volid fika irge remarka ke los poved vida nulum.

Talim li emperere marchad in prosesion sub li tre splendidi baldakine, e omnes in li strade e in li fenestres dikted: "Deo, quam li vestes del emperere es beli super komparo! qui luxosi tranaje lo have in li mantele! realim tum fita splendidim!" Nule ek li vestes del emperere had es tam suksesosi.

— Ta es ya nude! — turan koy syao kinda shwo.

— May boh, audi ba, kwo inosente infanta shwo, — suy patra shwo.

E oli en-murmuri a mutu kinda-ney wordas.

— Ta es nude! Syao kinda shwo, ke ta es nude!

— Ta es nude! — pa fin oli jen krai.

E rego en-senti swa bu hao. Sembli a ta, ke jenta es prave, bat ta dumi: "Treba toleri prosesion til fin".

E ta suluki yoshi pyu mahanem, e shambelanes go baken ta, porti-yen tranika kel yok.

"Ma lo ya have totim nulum sur se!" dikted un mikri infante. "Men deo, audi li inosenten vose!" dikted li patro, e on murmurad a mutu tum kel li infante ha dikte.

"Lo have nulum sur se, mikri infante dikte tum, lo have nulum sur se!"

"Lo have nulum sur se" kriad finalim li toti popule. E tum kausad tikleto in li emperere, den lo trovad ke on esed ye justum, ma lo pensad talim: "Nun me mus tolera li prosesion al fine." E lo tenad se ankore plu superbim, e li chambelanos marchad portanti li tranaje kel totim non existad.

Martha Nussbaum: Ne por pekunio, ma per pekunio

da *Aleshandre Shavier Kasanova Domingo*

Linguo: Ido

Hola ad omni.

Recente, en Hispania, la Usana filozofino Martha Nussbaum recevis premio oficiala pro sua laboro filozofiala, e plu konkrete pro sua libro "Ne por pekunio". La titulo de la originalo en Angla esas: "Not for profit".

Ma, kun nevolita sarkasmo, elua libro nulmode esas obtenebla gratuite e legale. Gratuite e deslegale ya, yes, facile piratigante la originalo per Interneto (piraturo absurda se la pirato ne parolas la linguo Angla, kompreneble) ma, nultempe, gratuite e legale.

Elu, che la libro, facis alegato pro la demokratio kulturala e kontre la progresiva merkantilismo* (merkatismo) en la mondo universitatala, akademiala e kulturala. Martha Nussbaum opinionas ke, nun, la sistemo edukativa ignoras la valori etikala qui fundamentizas la demokratio kom kunviveso en paco e solidareso mutua.

Posible, elu esas justa... ma, se yes, la merkantilismo quan elu e sua editerio praktikas kun ica libro kontredicas direte elua alegato. Se la skopo lasta de la edukado e la kulturo ne esas (ne darfes esar) la pekunio, la profito ekonomiala, ma la konstruktado de valori etikala, spiritala e kulturala por autentika demokratio... do, elua alegato devus esor acesebla ad omnu, sen barieri ekonomiala. Ya, la afero reala esas tale... ma nur por la parolanti de la linguo Angla e kun relative facila acceso ad Interneto... e deslegale. La piratado intelektuala ne esas aceptebla, etikale. Se elu ne deziras donar gratuite sua libro, onu ne darfes lektar la libro sen pagar.

Me, hike, ne deziras facar facila sarkasmo nek demagoguro surfacala pri la kompleksa e dornoza afero. Me intencos esar serioza e profunda pri ica konflikto.

La fundo de la problemo esas, simple, la desrealismo da la filozofi ed intelektuali oficiala. Oli, la akademiisti, diskutas freque la sexuo de la anjeli ma ne la reala (e tre konfliktiva) sexuo de la homi.

Oli, la filozofi oficiala, protektita ekonomiale kom funcioneri, neglijas ed ignoras ke ni, la cetera mortali, vivas konstante sub kontinua prekareso ekonomiala, e ke, do, dicor a ni ke ni ne pensez tro pri la pekunio esas plu o min koncianta blufu da elitisti.

La idealismo e la altruismo (altrismo), konstante predikata ek la katedri de la filozofi oficiala, ne funcionas. La kritika realismo e materialismo, yen to qua funcionas, e qua solvas la problemi reala vice la sexuo de la anjeli.

Kun ica perspektivo, realista ma ne sarkasmala nek cinika, ni rikonsiderez la posturo da Martha Nussbaum pri sua propra libro, "Ne por pekunio.". Elu deziras obtenar pekunio per libro qua predikas kontre la skopo de obtenar pekunio che la kulturo. Elua posturo ne esas cinika (Martha Neussman ne agas hike kontre sua propra valori ed opiniononi) ma yes esas idealista ed altruista, do absurda ed alienanta. Tale, elu ipsa ne povas agar praktike segun sua posturo teoriala, nam elu shokus rekte kontre la realajo. La vero esas ke Martha Neussman ne esas povra, ma elu nur esas profesorino, vice richa komercantino. Do, elu ne povas donacar sua libri, nam sua equilibrio

ekonomiala esas reala, yes, ma relativa e pasable prekara. Elua eroro ne esas che elua posturo lukrativa (pekuniema) pri elua libro, ma che la idei ipsa ek elua libro, quan me parlektis. Ma me ne aceptas elua idealismo, altruismo e demokratismo. Me preferas la realismo, la egoismo, la individualismo, la materialismo e la empirismo kritika racionalista (racionempirismo).

La kulturo e la edukuro devas donar pekunio, yes... ed ad omnu, ne nur a la funcioneri ed a la richi. Onu ne povas vivar kun digneso e sen pekunio, se onu pensas realisme vice la idealismo e la altruismo da la funcioneri intelektuala pagata kun la imposti di la homi qui ne esas nek esos funcioneri; ni ne povas esar omna funcioneri nek granda kapitalisti.

La suprema funciono de la kulturo e la filozofio esas rikonsiderigar la afero ek la pekunio. Yen: til nun, la sekureso ekonomiala esis privilejo de mikra elito, e nek la komunismo nek la kapitalismo donis olim rezonebla perspektivo de sekureso ekonomiala por la popolo. La komunismo e la kapitalismo sempre kunvivis ed ankore kunvivas kun severa povreso por la majoritato, sive per la kapitalismo, sive per la komunismo.

La homo esas precipue animalo, do la agado priora esas sekurigar la ekonomio e la saneso fizikala da la homi. Ke la sekureso ne plu esez un privilejo por poki, ma nun un yuro por omni.

E la voyo ja konocesas.

Onu devas reduktar e stabiligar la populozeso mondala.

Onu devas reduktar, riekologizar e stabiligar la produkturo, per produkti e servuri bone inquestata, kun alta qualeso, longa durableso e sen desktruktado de la naturo.

La agado publika ne devus intencar la absurda skopo ke ni omna esez egale richa, ma yes, nature, ke nulu sufrez extrema povreso.

Multa lekteri pensus: ho Aleshandre, tu dicas ke du plus du facas quar, e ke la herbo esas verda; por tala aserti ni ne bezonas la filozofio...

Ka ne? Posible ne, se ni konsideras la filozofio autentika, praktika, ma la filozofio akademia vice akademiala nun freque opinionas e mem justigas... la prostitucado. Per sua sofismi, tala filozofi oficiala dicas ke la prostitucado esas "libereso da la mulieri", vice la realajo: sklaveso por la mulieri e konstanta justigo de la violenteso kontre la mulieri. Tala sofismi simple volas sparar pekunio, nam vivo digna por omna mulieri... kuestas pekunio, nature. La abolisuro de la prostitucado esas posibla, e realigesis ja en Suedia, kun abundanta pekunio prudente administrita. Per filozofio praktika, konsiderante la sexuo de la homi e de la mulieri vice la sexuo de la anjeli.

Sincere, me ne havas granda prizajo pro la filozofio da Martha Nussbaum e la altra filozofi oficiala, nam ica "super-filozofi" ne solvas la problemi reala. E yen la funciono de la filozofi: vice "solvar" la pseudoproblemi, solvar la problemi reala. Me preferas la efikeso a la retoriko.

E se vi deziras diskutar la afero, yen mea posto elektronikala: trigrupo@yahoo.es (trigrupo arobo yahoo punto es).

Amike, Aleshandre Shavier Kasanova Domingo.

Mesaĝo de Zegoj

Nia esperantulino Eonka ricevis telepatian mesaĝon de fora kosma civilizacio:

Saluton, amataj teranoj! La civilizacio de sepa nivelo de cerbeksteriga alĉielaltiĝo laŭ tutgalaksia supermentordo komunikas kun vi tra nia fidela kontaktulino Eonka. Nia tridimensia enrealigo estas en kvina substelaro maldekstre de kvara branĉo kaj la nomo de nia civilizacio estas Zegoj por vi, kvankam per nia propra percepto ni vivagas en dekdudimensia spaco kaj nia lingvo ĵa estas tute ĉapelita kaj ŝuita. De tempo al tempo vi eĉ povas vidi niajn ĉapelojn kaj ŝuojn flugantajn en via ĉielo. Tio ĉi estas signoj ke la tempo venas.

Baldaŭ la suna vento sufiĉe plifortiĝos kaj vi estos forblovita de via planedo al kosmo. Tiel sekaj semoj estas forblovata pro vento. Do vi fariĝos kosmuloj. Novaj kosmuloj dekomence vivas kun helpo de makaronioj emanataj de la Eternulo. Vi devos spiri per la makaronioj, trinki per la makaronioj kaj manĝi nur la makaroniojn. Estas utile por vi ĵa nun trejni vin manĝi nur makaroniojn, trinki kaj spiri tra makaronioj. Tiel vi estos preta por futura kosma ekzistado.

Tiuj kiuj manĝas multan fromaĝon fariĝos loĝantoj de Luno, kiu konsistas el fromaĝo. La suna vento trankviliĝos kaj lunanoj ĵa ne povos lasi Lunon. La vivo sur Luno ne estas malbona, sed tio ne estas tiom interesanta kiom estas la vivo en kosmo. Tiuj kiuj drinkas alkoholon fariĝos loĝantoj de la planedo Neptuno, kiu konsistas el vodko. Neptuno estas tre malvarma planedo, por ne suferi pro malvarmo tie oni devas drinki senĉese kaj eterne. Tiuj kiuj trinkas multan lakton, tiuj en ĉiela navo vojaĝados laŭlonge la Lakta vojo, kaj la navo fariĝos hejmo por ili.

Tiel harmoniigo de energioj en kosmo okazas. Ĉio trovas sian lokon. Ni vidas kien via Suna Sistemo movas, sed vi ne povas vidi. Vi atentu kion ni translacias por vi. Kion do ni translacias? Fakte ni ne plu povas franslacii informacion por vi, pro rido. Ni vidas kien vi ĉiuj movas kaj tio ĉi estas tro ridinda. Ni ĵa finas nian translacion. Ĵis!

Den Populido ad en Bazal experimental

*da Partaka
Populido, Bazal*

printempe: sezon 1

somer: sezon 2

autun: sezon 3

vintre: sezon 4

januar: monat 1

februar: monat 2

mart: monat 3

april: monat 4

may: monat 5

jun(ie): monat 6

jul(ie): monat 7

agost: monat 8

septembre: monat 9

oktobre: monat 10

novembre: monat 11

decembre: monat 12

sundi: sundi

lund: di 1 pos sundi

mardi: di 2 pos sundi

merkurdi: di 3 pos sundi

jovdi: di 3 pre sundi

venerdi: di 2 pre sundi

saturdi: di 1 pre sundi

Merkur: planet 1

Venus: planet 2

Ter: planet 3 (Ter)

Mars: planet 4

Jupiter: planet 5

Saturn: planet 6

Uran: planet 7

Neptun: planet 8

Sibeshakes

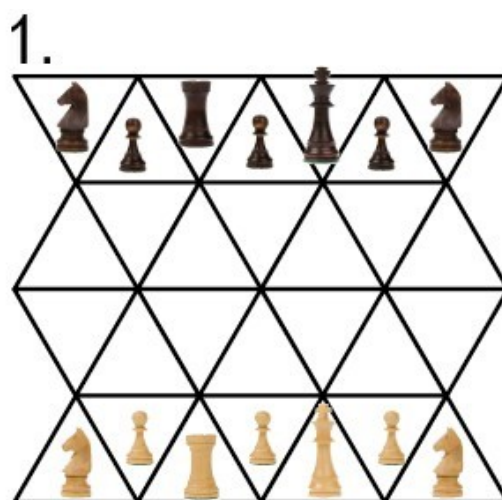
*da Rosto
lingua: Sibelingua*

Ultra klasik, bone conosata shak-lude, anke existe multa exotik variantes de ista antiqua lude. Sat conosata inter tala no-custumala variantes de shak-lude es hexagonala shakes da Władysław Gliński inventeta in 1936. Descriptata hike trigonik shakes es inventata da me ipsa. Comprenoble, in nosi tempe semble no es posibla inventer alko kuale un nova tabel-lude. Alki alube anke inventev posible certe lo sama. Tamen yo no trovav in internet nek videv in alkel jurnales alko simila. Elaborar li trigonala shakes yo komensav cirkum 15 yares ante nun, inspirata dal hexagonala shakes. In ta tempe yo ludev ye li trigonala shakes kun amikes, e li lude demonstrav se kom normale ludebla. Yo nun mem no memora sat clare certa regules de ta olda variante. Li prizentata hike variante es elaborata intenciale kom maxim posible simpla, ma tamen posible funcionanta analogie al normala shak-lude. Crear un nova tabel-lude no esev li precipua scope de isto. In nosi tempe no multes lude mem ye normala shakes. Ma it es un specie de explorado pri simetria inter komplika e simpla. Yen, exemplim, existe li cube da Rubik e anke multe plu simpla piramida-tetraedre da

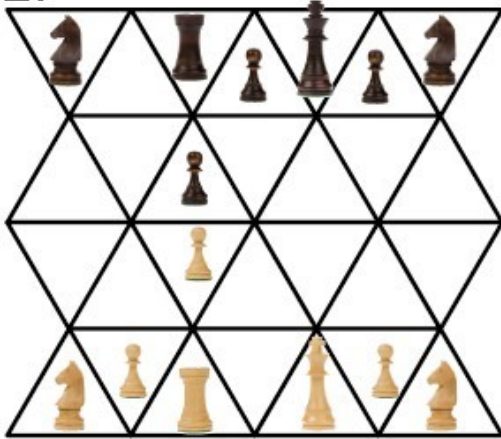
Rubik. Li trigonala shakes relatu normala quadrata shakes es

supozata eser kuaze ta tetraedre da Rubik retatu li cube. Kuale li "Sibe-shakes" funciona, es explikata che sequenta pictures:

Comenciala pozicione. Hexagonala shakes have 3 elefantes (episcopes) pro ke it have 3 colores de agres, li quadrata shakes have du elefantes e du colores. Li sibeshakes no have speciale colorizata agres, e no have elefantes. Ergo anke it no have li dame, vice kel stara li sola turme.

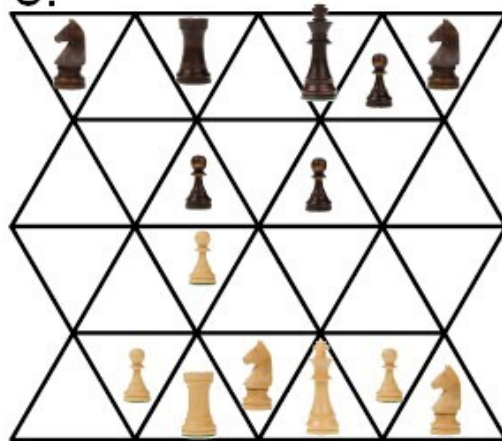
2.

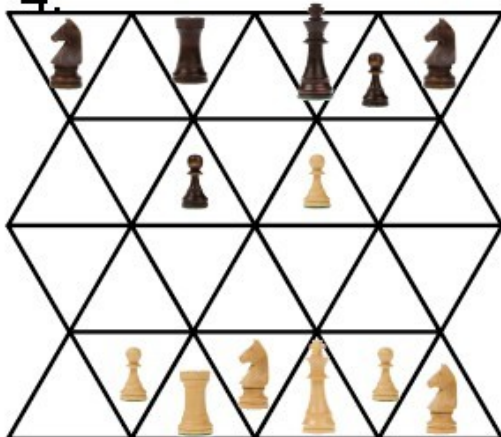
Li prima move. Peones analogie al normala shak-lude darfa far li prima move trans un agre. E analogie al hexagonal shake, peones pova mover a dextre o a sinistre, pro ke li geometria del space del lude es tala.

Un blanka cavale salta, kuale it salta in sibeshakes: trans du agre. Tale li blanka cavale ataka un nigra peone. Li nigra peone tamen es defensata da un nigra cavale. Nigres mova un peone atakante un blanka peone. Li movata nigra peone es nun defensata da un cavale, dal turme e dal rego.

3.

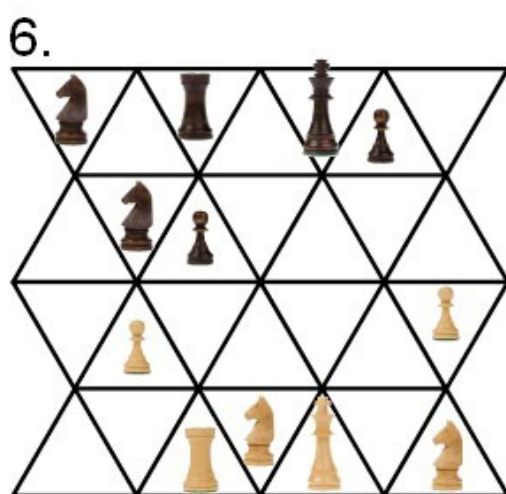
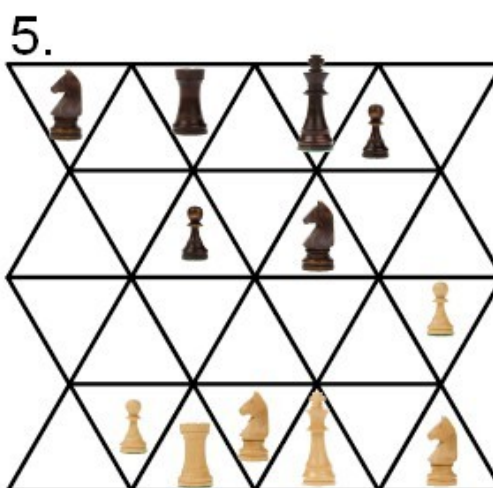

4.

Li blanka peone, atakata dal nigra peone, tote no es defensata e pro to semble it no have plu bona variante kom prener li nigra peone. Li blanka peone nun ataka li rego! Yes, peones hike pova atakar tale, rekte adavane, analogie al hexagonal variante.

Un nigra cavale prene li blanka peone. Li blankes mova su peone e ataka li nigra cavale.

Li nigra cavale escapa, ma li blankes denove ataka it per altra su peone. Un blanka cavale devena danjeroze atakata dal nigra turme, ma felisim li cavale es defensata dal altra blanka cavale.

E yen li lasta movo fata pos un die, yo no videv it hierie :) Dum li blankes persecutav li nigra cavale, ili no videv, in kuala pericle es lesi rego. Li nigres mova su turme e ataka li blanka rego! Li rego no pova escapar nek defensar se. Li nigres victa!

